

Iszik a mohamedán is

Qizaban az utca képéhez tartoznak a sovány, barna tehének, s egyéb állatok, mint például a rengeteg kecske, amelyek szabadon „sétáltatnak” az emberek között.

Megfigyelték tengerészeink azt is, hogy a város előkelő arabjai a wipponhoz hasonló járművel, a japán „Tojota”-val rendelkeznek. Persze, az itteni terep miatt bajosan is lehetne másfajta gépkocsin közlekedni.

Városnézés előtt, közvetlenül a kikötés után, még a hajón, két meglepetésben volt része tengerészeinknek. Az egyik: a hatóság emberei a kikötőorvos társaságában motorosonak felkeresték a Székesfehérvárt, s a formaságok (iratok ellenőrzése stb.) után leplombálták az élelmiszer-raktárban tárolt sört és gint. A mohamedánok szent földje ez, Mekától délkeletre légvonalban csaknem 500 kilométernyire, ahol senki sem fogyaszthat szeszes italt. Ezer dollár büntetést kell fizetnie annak, aki megsérti e törvényt. Állandóan egy száud-arábi katoná orkódott a hajón, s amikor váltójának átadta a posztját, csak annyit mondott, hogy hány plomba van a különböző üvegeken.

Még az ed.-ládában tartott sebmosó alkohol üvegére is ólompecsét került. Így aztán az orvos, amikor kolera ellen beoltotta a hajó személyzetét, a művelet előtti dezinficiáláshoz kőnizvet használt.

A parancsnok szava azonban szent volt mind a hatóság főnöke, mind az orvos számára, s ezért a szeszes ital iránti érdeklődésükre kapott nemleges válaszára nem ellenőrizték: igazat mondott-e? Pedig fülletett: négy üveg sört tartott ugyanis a kabinjában. S egy merészet gondolva, mindkettőjüket a kabinba invitálta és megittatta velük az árpa szeszes levét. A mohamedánok bizony nem sokat tekerődztek, s rövid idő alatt nyakára hágtak a négy üveg sörnek. Természetesen zárt ajtó mögött. (Süveges László, amikor ezt elmesélte, mosolyogva hozzá-

tette: „Bünbe ejtettem az igazhitűeket”.)

A másik meglepetés akkor érte honfitársainkat, amikor a nem sokkal később megérkező ügynök a kérdésre azt válaszolta, hogy hat óra van, holott — éppen dél lévén — az ő óráik már tizenkettőt mutattak. Kiderült, hogy a mohamedánoknál akkor van 0 óra, amikor felkel a nap. Így is állítják be az időmérőjüket — már akinek van órája.

Az ügynök viszont az iránt érdeklődött, hogy a kapitány idehaza hány feleséggel rendelkezik. Mődfellett csodálkozott, hogy ilyen magas rangú férfinak csak egy hitvese van, amikor ő, az egyszerű ügynök, törvényesen két asszonyt bírtozol.

A derűs eseteket sem nélkülözték hát a Székesfehérvár matrózai.

Nem volt azonban rózsás a helyzetük, amíg — 23 napot át — itt tartózkodtak. Sokat szenvedtek a 35—45 fokos forróságtól, s nehezen tudták a nekik megfelelő élelmiszercikkekhez jutni. A város piacán alig árultak zöldségféléket, paprikát, csupán Dél-Afrikából származó sármás, bogvónagságú paradicsomot. No meg eléggé szép burgonyát, amit hűtőszekrényekben kellett elhelyezni, mert a nagy melegtől és a páras levegőtől hamar megrothadt volna. Ha sovány marha vagy csenevész csirke húsát rendelték meg, legkésőbb egy óra múlva már menniök kellett érte, mert a pokoli melegben a hús megbűdösödött.

A csirkét egyébként mindig kopasztva kérték, s elámultak: hogyan tolltalanítja, illetve bőrteleníti azt az arab kereskedő. A piacon levágja a csirke fejét, eldobja, a vért kicsorgatja, s ügyes mozdulatokkal addig csavarogtatja a lefejezett csirketestet, amíg lejön róla a bőr.

Vásárlásaik közben azt tapasztalták a Székesfehérvár tengerészei, hogy a qizani arabok kitűnő üzletemberek. Persze, a saját zsebükre és nem szocialista értelemben. A „mindenből pénzt csinálni” elvük gyakorlati alkai-

mazása abban is megnyilvánult, hogy jöllehet a hajó augusztus 16-án érkezett a kikötő nyílt vizére, s az ügynök öt-hat nap múlva ígérte a 800 tonna eternitcső kirkását, ehhez csak 26-án fogtak hozzá. S 28-ig mindössze 110 tonnányi mennyiséget vittek ki a partra. Három nappal később, 31-én még mindig 540 tonna volt a rakomány súlya.

Ezen a napon a többi közt ezt táviratozta Budapestre Süveges László: „Az ügynök közölte, hogy a kirkás öt-hat nappal előbb való befejezéséhez 200 font sterling extra szükséges.”

Nyilvánvaló volt, hogy Abdelrahim Mufareg „extra”, azaz külön is keresni akart a szállítmány átvételén. Csakhogy a magyar kapitány is értett az üzlethez, hiszen annak idején a kétéves tengerészti iskolán arra is megtanították. Nem állt köztélnék — pedig a beosztottai-val együtt már nagyon szeretett volna továbbhajtani erről a pokolian forró helyről.

(Folytatjuk)

Milyen a szegediek zenei ízlése? — A városi tanács végrehajtó bizottságának olvasóink előtt már jól ismert ülése ezzel a nagyon fontos kérdéssel is foglalkozott. Persze tudományos pontosságú és értékű választ nem adott, nem is adhatott, mert nálunk ízlésvizsgálatot még nem végeztek; ez ügyben pusztán feltételezésekre vagyunk utalva. De nem alaptalan feltételezésekre. A vb elé került írásos jelentés megállapította — amiről egyébként bárki viszonylag könnyen és hamar meggyőződhet —, hogy a hangverseny-látogatók többségének ízlése és igénye a bécsi klasszikus-romantikus stílus körül koncentrálódik.

Másképpen szólva: maradi. Azaz a modern zene irányzatai nem vonzó, hanem taszító hatást jelentenek számára.

Értsük meg jól: nem az a baj, hogy a közönség vagy a közönség túlnyomó többsége szereti a régi muzsikát. Aki tagadja, hogy Mozart, Haydn, Beethoven, Verdi, Wagner — ezeket a neveket pusztán jellemzőként említjük — muzsikája nem műzeumi zene, hanem ma is eleven élményt nyújtó muzsika, annak legalábbis nincs igazsága. A kizárólagosság elvével és gyakorlatával van baj. Azzal, hogy egyféle ér-

ték kedvéért megtagadtunk másféle értékeket. Művészeti életünk általában hajlamos eféle egyoldalúságra, s ez Szegeden a zenei életben úgy jelentkezik, hogy a régi stílus vált az esztétikai érték kizárólagos hordozójává.

Elhangzanak persze, hogyan hangzanak el, modern művek is a szegedi koncerteken. De csak a forma kedvéért, szinte azt mondhatjuk, megtűrt anyagként. Különösebb, szorosabb kapcsolatot — néhány kivételtől eltekintve — azért nem épül ki a modern mű és közönsége között. Lelkesedés, igazalom nem követi az ilyen bemutatókat. A művek elhangzanak, de mintha nem hatolnának át a zenekari árkon, mintha nem jutnának el a közönséghez.

Sötét lenne a kép? Statisztikai adatokkal, számokkal talán kísérletet lehetne tenni a cáfolatra. Könnyen össze lehetne számlálni, hány modern mű hangzott el egy vagy több évad hangversenyén. De bármennyi is a modern művek száma, mindenképpen több kellene belőlük.

A modern művek számának szaporítása a hangversenyek programjában magától értetődőleg nem valami öncélú törekvés. Pesszgo, eleven, bizonyos érzelmi és

felfokozottságtól kísért hangversenyélet csak akkor alakulhat ki, ha a modern zene és a közönség kapcsolata normalizálódik. Akár tetszik, akár nem: a mai ember számára csak a modern muzsika képes a zenei humánus, emberfejlesztő-gazdagító funkcióit élményszerűen kiteljesíteni. A régi zene emocionális hatása — éppen régisége, jól ismert volta miatt — jóval kisebb.

Másrészt mindaddig, amíg a modern zene és a közönség ízlése valahol nem találkozik, a szegedi alkotók művei nem kerülhetnek helyükre a város zenei életében, „idegen test” maradnak a hangversenyek programjában. A mai szegedi szerzők nyilvánvalóan a modern zene valamelyik irányát, stílusát művelik. Előadásuktól csak akkor várhatunk különösebb hatást, vagyis akkor lesz értelme bemutatásuknak, ha a közeg, amelyben elhangzanak, nem emocionális ellenkezéssel, érzelmi ellenállással vagy közömbösséggel veszi körül őket.

De hogyan lehet kialakítani a modern zene világhoz természetesen illeszkedő ízlést és igényt? Csak művekkel. Méghozzá a száraz vagy törekvésait kiemelkedően reprezentáló alkotásokkal. A kevés modern zene szegedi szerepeltetésének egyik súlyos hibája, hogy többségükben nem a század nagy remekművei. Nézzük meg hosszabb idő, mondjuk az elmúlt tíz év szegedi koncertjeinek programját. Talán elhangzottak e tíz év száz nagyzenekari hangversenyén korunk legjellemzőbb alkotásai? Meglehető, hogy mennyire nem. Legfeljebb mutatoba, kis túlzással talán még azt is mondhatnánk, véletlenül. Sajnálatos módon és egyébként érthetetlenül Szegeden a második vonulathoz tartozó alkotások kerültek előtérbe. Csakhogy az ízlést e sorsban a remekművek alakítják jó irányba. Ha azt akarjuk, hogy a közönség zenei világképe fejlődjék, a programot úgy kell összeállítani, hogy erre alkalmas is legyen. Nem lehet egyrészt szidni a közönséget ízlésének maradiságáért, másrészt túrni, hogy a hangversenyek ezt az ízlést konzerválják. Az ellentmondás nyilvánvaló.

Olvasóinknak bizonyára feltűnt, hogy milyen sokatlanul nagy terjedelemben foglalkoztunk a városi tanács végrehajtó bizottságának Szeged zenei életét elemző ülésével. Az már az eddigiekből is kitűnhetett, hogy nem oktanalun: a zenei élet legfontosabb kérdései kerültek itt napirendre. De a határozatoknak van egy mélyebb értelme is, amelyről eddig nem beszélünk. Legközelebbi — a sorozatot befejező — cikkünkben erről írunk.

K. GY.

Ókrös László

A férfiak felelőssége

Az egyik termelészövetkezet irodájában a kis közönség életéről, munkájáról beszélgettünk. Az elnök elmondta, hogy náluk a dolog javát az asszonyok végzik. A 250 tsz-tagból 130 a nő. S az elnök dicséri őket, valóságos tíradaikat zeng a „mi asszonyaink” szorgalmáról, áldozatos helytállásáról.

Csak akkor hallgat el, amikor megkérdezzük, hogy a sok derék asszony közül hányat választottak be a vezetőségbe. Kiderül, hogy egyet sem. Még pedig azért nem, mert a vezetés — magyarázza az elnök — körülményes dolog. Inkább a férfiak dolgoz. Hiszen ők megfontoltabbak, higgadtabbak a tanácskozásban. Így a 130 szorgalmas asszonyból mindössze egy növénytermesztési, egy állattenyésztési (baromfitenyésztési) brigádvezetőre teltet.

Nem egyedülálló eset, sok száz hasonló lehetne említeni. Dolgozni igen, s a terheket viselni. Arra nagyon jók az asszonyok. S arra is, hogy a napi munka után, a második, az otthoni munkában jeleskedjenek. Egyszóval általában még egyáltalán nem rózsás a nők helyzete. Nemrégiben az MSZMP Központi Bizottsága is napirendre tűzte ezt a szorított gondot. Keresni kell a megoldást, mert asszonyaink mai helyzete a sok szép szó és fogadkozás ellenére sem mondható mindenütt korszerűnek. A közvéleményt is foglalkoztatja ez a végig nem vitt emancipáció. S ezzel kapcsolatban sok szó esik a férfiak felelősségéről. Hiszen ők tenhetnek legtöbbet a nők helyzetének megjavításáért. Mint a munkahelyek vezetői, mint férjek és családapák jórészt ők segíthetnek, hogy a helyes elvből gyakorlat legyen, a jó törvényekből eleven élet.

Egy kis üzem vezetője 40 éves férfi. Keze alatt jórészt nők dolgoznak. Elismeri, hogy az asszonyok iparkodnak, de végül mégis az a véleménye, hogy sok baj van velük. Gyakran betegeskednek, s a 35 asszonyból most is öt van szülési szabadságon. Az a baj, mondja a művezető, hogy nem lehet rájuk számítani. Azután kiderül, hogy elsősorban az asszonyokra le-

het számítani. Teljesítményük a legjobb az üzemben. Női brigád érte el először a szocialista címet. Az a furcsaság előzte meg ezt, hogy a brigád élére először férfi vezetőt állítottak. („Hogyan is tudna egy nő ilyen fontos posztot helytállni?”) Csak amikor már nem boldogult a csoporttal, akkor lett nő a brigádvezető. S egy esztendővel később elnyerték a szocialista címet. Kiderült, hogy a nők igenis tudnak irányítani.

Kiderült ez már sok helyen, s mégis hány olyan üzemünk van még, ahol a férfiak ugyanazért a munkáért több fizetést kapnak. „A férfi munka mégis csak más” — mondogatják az ilyen munkahelyeken. Pedig az asszonyok — a tapasztalat szerint — egy-két valóban nagy fizikai erőt kívánó tennivaló kivételével, mindenben képesek a férfiakéval egyenlő teljesítményre. Csakhogy a teljesítményt a legtöbb helyen a férfiak bírálják el. Az ő szavuk, az ő véleményük dönt. Talán nem is gondolják, milyen

felelősséget vállalnak ezzel. Mennyit rontanak a nők lebecsülésével, és mennyi kedv, energia szabadul fel, mennyi jó ötlet, elgondolás születik ott, ahol a nők a férfiakkal egyenlő jogon dolgozhatnak, s vehetnek részt az élet irányításában.

A férfiak többsége otthon is a kelletténél nagyobb méltósággal — és még nagyobb kenyélemmel — játssza a családfőt. Pedig a felesége talán a munkahelyen is annyit, esetleg többet dolgozik, mint ő. Mégis természetesen veszi, hogy a férfi egyetlen otthoni „dolga” a pihenés, hiszen a ház rendje, a főzés, a takarítás — ősi szokások szerint — az asszony kötelessége.

Valamikor valóban ez volt a szokás. Régebben amikor a háziszolgá vá nyomorított asszony jó, vagy rossz sora, az ura kenyé-kedvétől, handulatától függött. Csakhogy ennek a világnak már vége. A mai családok többségének jelene, jövődjé két egyenlő felelősségű pilléren nyugszik.

K. GY.

Ókrös László

Az idegesség oka

— Kezd már az idegeimre menni az a sok cigarettaszünet.

Anyakönyvi hírek

II. KERÜLET
Házasság: Kelemen Béla és Perjési Márta Anikó, Bús János István és Bunyik Julianna Anna, Ambrus Péter és Lovász Gizella, Molnár Sándor és Frank Zsuzsanna Katalin, Zakány Mihály Ilés és Sarkadi Hajnalka Mária, Bozsák Sándor és Szabó Anna házasságot kötöttek.
Halálozás: Zsiga József, Gyetvai Jánosné Jójárt Anna, Németh Istvánné Horváth Agnes, Sziesli György meghalt.

III. KERÜLET
Házasság: Németh József és Tamás Borbála, Dudás Gábor és Kával Agota Julianna, Tóth András és Kocsis Péter Erzsébet, Savanya András és Papp Mária, Csala János és Battal Iona házasságot kötöttek.
Születés: Barna Pálnak és Horváth Györgyének Edit, Patai Antalnak és Kovács Terézia Lidiának Antal, Radics Antalnak és Balázs Juliannának Agnes Anna, Kiss Lászlónak és Bujáki Lenkének Tibor László, Szűcs

Lajosnak és Tari Ilonának Lajos, Fónagy-Huszár Pálnak és Páger Mária Mária Teréz, Fodor Józsefnek és Gonda Mária Magdolinnak Magdolna, Szécsi Péter Pálnak és Tóth Katalinnak Larilla, Szűcs Márknak és Nagygyörgy Mária Magdolinnak Imre, Gábor Józsefnek és Pelyk Jolánnak Idiko Judit, Monostori Istvánnak és Fortscheller Karolina Ilonának Tünde Mária, Köteles Jánosnak és Varga Eva Mária Mária, Sziráki Györgynek és Csernák Mária-nak György, Kövecz Ferenc Antalnak és Tóth Julannának László Ferenc, Prisztai János Pálnak és Piskolti Evának Zoltán, Dezső János Ferencnek és Dekány Erzsébetnek Beata Agnes nevű gyermekük született.
Halálozás: Harkai Lukácsné Csikós Iona, Kéri János, Rózsa Ferencné Kalmár Margit, Pap Lászlóné Almater Mária, Simon Angyél, Kovács József, Simon István, Molnár Andrásné Kakuzsi Viktória, Szekeres Miklós, Kőszö Etelka meghalt.

Ki fizet az árvíz-védelmi munkáért?

Olvasóink — F. I. tévesztet — aki részt vett az árvízi védekező munkában, arról érdeklődik, hogy ott végzett munkájáért a díjazást kitől kapja meg: a tanácstól-e vagy a szövetkeztől? Arra is kíváncsi, hogy a kifizetett összegből SZTK-díjat vonnak-e le?

A mezőgazdasági termelőszövetkezetek tagjai és a tsz-ben munkaviszonyban álló alkalmazottak — ha fizetett közérőként vették őket igénybe — a védekezési munkában eltöltött időre óránként 5,50-es díjazásra, valamint a vedvonalakon végzett tényleges védekező munka utánj 30 százalékos biztonsági pótléokra jogosultak.

A tsz tagjai és alkalmazottai erre az időre szóló

díjazásukat a vízügyi igazgatóságtól kapják, de azt a szövetkezet előlegezi. Mielőtt ugyanis a tsz tagjainak a pénzt kifizeti, a közmunka igénybevételének igazolására az elkészített bérjegyzéket záradékolatja a helyi tanáccsal, majd pedig a vízügyi igazgatóság védelmi vezetőjével is igazoltatja a számfejtett munkaelvégzését. Az így elszámolt összeget a vízügyi igazgatóság a tsz-nek megtéríti.

Olvasóink első kérdésére tehát azt válaszolhatjuk, hogy az árvíz elleni védekezésben eltöltött időre a tsztől kapja meg a díjazást. Másik kérdésére azt feleljük, hogy a közmunkaerőként való igénybevételért kifizetett összegből SZTK (nyugdíj) díjat nem kell levonni. A közmunkában igénybevett dolgozókat a

rendelkezések szerint csak balesetre biztosítják, utánuk csak a vízügyi igazgatóság fizet 4 százalékos nyugdíjárulékot, amit a dolgozóra áthárítani nem lehet. Az így eszméjtett összegből a tévesztettől csak akkor lehet valamit levonni, ha az illető a védekezési munka során közélettelésben részesült.

Megjegyzésünk: a fentiek szerint kell eljárni a tanácsok által közérőként kirendelt, munkaviszonyban nem álló kereső foglalkozást folytató dolgozók, kisiparosok, kiskereskedők, nyugdíjasok stb. esetében is, azzal az eltéréssel, hogy ilyenkor a tanács készíti el a bérjegyzéket és fizet az igénybevett dolgozóknak, majd ezt számolja el a vízügyi igazgatóságnak.

Dr. V. M.